

Tankefeil rammer av

Enkelte kognitive tendenser bidrar til at investorer ofte gjør dumme investeringsbeslutninger. Slike tankefeil kan imidlertid lett motvirkes.

■ THOMAS HILMERSEN
thomas.hilmersen@finansavisen.no

De fleste vil være enig i at en detaljert, langsiktig investeringsplan gjør det lettere å oppnå god avkastning som investor.

Utfordringen er imidlertid å følge planen selv når det føles fullstendig «galt» å gjøre det.

– Et underliggende problem er at vi som mennesker har kognitive tendenser som ikke er rasjonelle, konstaterer partner Christian Kallevig Arnesen i rådgivningsfirmaet Finansco.

– Det er viktig å være klar over disse, hvordan de preger vår investeradferd, og hvordan man kan unngå å bli påvirket av dem.

OSLO-BASERT RÅDGIVER:
Finansco-partner Christian Kallevig Arnesen.

FOTO: PEDER KLINGWALL

Smertefulle tap i markedet

Arnesen nevner «tapsaversjon», det vil si et irrasjonelt fokus på å unngå tap fremfor å oppnå fremtidige gevinster. Dette er en årsak til at mange dumper aksjer nær betydelige børsbunner.

– Studier viser at den psykologiske smerten ved et tap føles dobbelt så kraftfullt som gleden av en tilsvarende gevinst, utdypes rådgiveren.

– Når du taper penger blir du stresset, og når du er stresset øker sjansen for at du gjør noe dumt og irrasjonelt med dine plasseringer.

Tapsaversjon forsterkes ytterligere ved at børnsfall ofte skjer i løpet av kort tid og dermed føles mer brutale, mens oppgangen typisk er langsom og langvarig.

Tendens til etterpåklokskap

En annen kognitiv tendens er etterpåklokskap.

– At vi tror uforutsigbare markedsbevegelser faktisk var forutsigbare skyldes gjerne at vi får ny informasjon om en tidligere hendelse, og så endres vår erindring av hvordan vi faktisk vurderte den tidligere hendelsen, forklarer Arnesen.

Den tredje «synderen» er tendensen til i altfor stor grad å vektlegge nylig informasjon, fremfor å fokusere på all den tilgjengelige historikken.

– Et eksempel er når man sier til seg selv at markedet vil fortsette å falle, simpelt hen fordi det har falt de seneste seks månedene, sier Finansco-partneren.

– Lar man seg gripe for mye av denne tendensen vil man stadig løpe etter markedet – man kjøper etter at det har steget og selger etter at det har falt.

Man søker bekreftelse

Den fjerde tankefeilen er at man søker og legger for mye vekt på informasjon som underbygger våre egne meninger eller ønskede konklusjoner.

– Denne bekreftelsessvikten er konstant og påvirker oss under både bull markets og bear markets, forteller Arnesen.

– Er man for eksempel positiv til et selskap vil man fokusere på de positive sidene i dets regnskaper og mulighetene det har, heller enn de negative sidene.

Gjør egne undersøkelser

Ifølge Arnesen er det imidlertid mye man kan gjøre for å forbli objektiv og dermed unngå å ta dumme investeringsvalg.

– Å bruke tilstrekkelig med tid til egen «research» før man gjør en investering er viktig, ettersom det både øker sannsynligheten for at investeringsbeslutningen blir god og reduserer sannsynligheten for at man angreer seg i ettertid, sier han.

– Man har nemlig en tendens til å være mindre lojal mot investeringer og andre prosesser som man hopper litt mer tilfeldig inn i.

Tanken er å skape en viss distanse mellom deg selv og selve investeringen, forklarer Arnesen.

Av samme grunn anbefaler

De fleste privatpersoner som tar egne porteføljegrep skader sin langsiktige avkastning

CHRISTIAN KALLEVIG ARNESEN, FINANSICO

han at private investorer bruker profesjonelle forvaltere og rådgivere, i stedet for å forsøke å gjøre alt på egen hånd.

«Glem» investeringene

– Når man først har gjort skik-

kelig research før en investering bør man også prøve å «glemme» denne en stund, fortsetter Arnesen.

– Har man godt diversifiserte fondsplasseringer holder det fint å ta en kikk på disse en

eller to ganger i året, maksimalt.

Finansco-partneren påpeker at nettopp fraværet av kontinuerlig prisinformasjon gjør det relativt lett for folk å ha langsiktige investeringer i eiendomsmarkedet.

– Det på tross av at selve investeringen ofte krever mer av en investor enn det fond gjør samt at eiendomsinvesteringer ofte er belånt, tilføyer han.

Vær bevisst tendensene

Videre mener Arnesen at det hjelper å være bevisst de uli-

Avkastningen

DON'T PANIC!
Tapsaversjon bidrar til at det føles helt riktig å dumpe aksjer under et børsfall, men det fører ofte til redusert langsiktig avkastning.

FOTO: BLOOMBERG

ke kognitive tendensene som kan påvirke investeringsradferden.

– Det gjør at man kanskje tenker seg om før man selv tar porteføljegrep, sier han.

– Om man også forstår at de fleste privatpersoner som tar egne porteføljegrep skader sin langsiktige avkastning – og at man selv neppe er unntaket i denne statistikken – er man kommet ganske langt.

Arnesen presiserer at han ikke anbefaler at investorer

hardnakket holder seg til sin opprinnelige investeringsplan, uansett hva som måtte skje i finansmarkedet, økonomien eller livet generelt.

– En formuesplan bør absolutt gi noe rom for fleksibilitet, og verdipapirfond er fornuftig ettersom de er likvide, utdyper han.

– Over tid vil det kunne forekomme endringer som det bør justeres for, men dette gjelder typisk når ens livssituasjon endrer seg betydelig.

Vanligvis bør markeds-

messige forhold derimot ikke trigge større porteføljeendringer, ifølge rådgiveren.

– Selv dette er en sannhet med visse modifikasjoner, sier han.

– For mindretallet av investorer som har over gjennomsnittlig god kompetanse og erfaring – enten på egenhånd eller via en formuesforvalter – bør det være rom for visse porteføljusteringer basert på endrede markeds-situasjoner.

Finansavisen ØKONOMI NYHETENE

**Oslo Børs
oppsummert
mandag - fredag
der du lytter til
podcast**

